

Mátyási Iván

festőművész

(1928-1998)

© Székács András - 2009

A reprodukciók
Light Phase – PhaseOne
digitális hátfallal készültek, 2000-ben.

Fotó, műszaki szerkesztés és tipográfia:

Székács András

Felelős kiadó:

Székács András
1038 Budapest, Csermák Antal utca 88.

ISBN 000-000-00-0000-0

Nyomás:

Prime Rate Kft.

Budapest

2009

Mátyás Iván

(1928-1998)

FESTMÉNYEK

„Napenergiájú
művész vagy,
Iván!”

Nagy László – 1975

ELŐSZÓ

Amikor oly sok képet láttam már, hogy a világot festmények emlékeként néztem, eltűnt előlem a természet, mert eltakarták előlem a képek. Ekkor nem akartam többé festményre gondolni s megpróbáltam újból, mintegy a laikus szemével nézni a világot, a szakma tehetétele nélkül. Új-fajta szépségét láttam meg a természetnek s ez a szépség ismerős volt. Rájöttem, hogy gyermeki látásom mutatta ilyennek a világot, mikor még mitem tudtam festészetről.

S visszatekintve megértettem sok mindent, ami annak idején nem volt világos. Hogy miért álltam s néztem mereven sokáig egy-egy leomló vakolatú falat, a faágak bonyolult rajzát, a gö-röngyöket, vagy a kályhában pattogó tűz visszfényét a mennyezeten. Sokáig azt hittem, hogy ez a szépség nem tartozik a festészethez. „A festészet a szem művészete” – tanultam mesteremtől. De hiszen gyermekkori és mostani természetörömöm alapja csupa „látás!” Leír-hatja-e a legkiválóbb toll is, hogyan kanyarog a csigaház erezete, milyen selymesen bonyolult a kukoricabajusz s mennyire hasonlít a női hajhoz és a hínárhoz.

Lehet-e a természetnek saját, külön szépsége, idegen a festészet szépségétől, melyet a szem észrevesz, de nem férhet hozzá a festő? Lehet-e szépség magányos és kifejezetlen? A természethez fordultam ismét s megkaptam a választ. Figyeltem és rajzoltam a fűszálak gyengéd vonalú rajzát, a fák törzsének görcsös bordázatát, a tormalevél erezetét.

Sok tanulmány után világossá vált előttem, hogy a tormalevél rajzának megfigyelése és belső igényem nem fedik egészen egymást. Bennem van valami, ami nincs meg a levélben s a tormalevélben van valami, amire nincs szükségem. Goethe mondja: „A tárgyban megvan mindaz, ami az alanyban és még valamivel több. Az alanyban megvan mindaz, ami a tárgyban és még valamivel több”. Ezért egyre kevesebbet néztem a levélre s egyre többet a rajzomra, hogy el-hagyjam a levélben levő „valamit” a bennem élő kedvéért. Csupa ritmust akartam s vonalaim-nak minél nagyobb feszültségét. Így jutottam el az absztrakt rajzhoz. S amikor az ábrázolás igénye nélkül húztam vonalaimat, meglepetésre azt találtam, hogy rajzaim hasonlítanak valami organikus vagy szervesen valósághoz. Bár el akartam hagyni, a természet visszatért hozzám. Világossá vált előttem, hogy az ember nem találhat ki olyan formarendszert, ami a természetben meg ne volna, hiszen maga is a természethez tartozik. Ez rajzaimnak szememben hitelt adott s rájöttem, hogy van valami kritériuma a hitelességnek, ami nem azonos a hasonló-

sággal. A mű igazságát az adja, hogy sikerül-e a külső és a belső természetben oly mélyre hatolni, ahol a formák születnek. Így találtam rá magamban újra a természetre, a földre és az égre, a tűzre és a vízre, a hegyekre és a tenger mélyére.

S azóta még nagyobb gyönyörűséggel tudom szemlélni a világot, mert többé nem idegen tőlem a természet, felismertem vele való egy-lényegűségemet, hogy vérereim hálózatának elve megegyezik a növény erezetével s gondolataimnak ritmusa a szálló füst kanyargásával. Felismerésem tartós örömmel töltött el, s új szemeket adott a látásra. Megértettem, hogy a mikro- és makrokozmosz vizuálisan is mennyire hasonló, hogy csak „ábrázoló” művészet létezik, csupán arról van szó, hogy külső vagy belső modell után dolgozom. Viszont a külső modell is belsővé kell váljék, s nincs belső modell, melynek összetevői ne a valóságból származnának. Hogy tárgy és alany ellentmondásában is egységet alkot s hogy a létezés minél harmonikusabb, annál zeneibb. Megértettem, hogy a műalkotás egy befejezett világ s hogy művet csak belső megrendüléssel lehet létrehozni.

Manapság a végromlástól féltő világban tűnőfélben van az öröm és egyre növekszik a félelem. Az általános szorongás a művészetben is megjelenik, és sokan attól félnek, joggal, hogy az ijesztő ábrázolás elborítja a művészetet. Meggyőződéseim, hogy a borzalom állandó tudatbantartása nem alkalmas a borzalom elűzésére. Az iszonyat-művészet szándékainak tisztaságához amúgy is sok esetben kétség fér. Azt tartom, hogy a művészetnek minél világosabbnak kell lennie és minél több fényt kell juttatni az embereknek, hogy viszszatérjen szívükbe az öröm.

MASZNYIK IVÁN

A
TERMÉSZET
TITKAI

A MÉLYSÉG FÉNYEI

ÁRAMLÁS I.

A TENGER ÉBREDÉSE

HORIZONT

ÁLOMVLÁG

ÁRAMLÁS II.

AZ ŐSZ EMLÉKE

ÁRAMLÁS III.

HAJNAL

JÉGHORIZONT

GAZDAG BURJÁNZÁS

KAGYLÓ VILÁG

KAGYLÓK ÉS VIRÁGOK

ORGANIZMUS III.

KAGYLÓK, GYÖNGYÖK, VIRÁGOK

KARNEVÁL

KELETKEZÉS I.

KELETKEZÉS II.

KELETKEZÉS III.

REJTELMES TENGERFENÉK

ÖRVÉNYLÉS VÍZ FELETT

ÖRÖMÜNNEP

SODRÁSBAN I.

SZÜLETŐ TERMÉSZET

TÁMADÓ TERMÉSZET

TAVASZI TÁNC

TAVASZI ÉBREDÉS

TENGERRENGÉS

TAVASZSEJLÉS

TAVI SZÖRNYETEG

TENGER MÉLYÉN I.

TENGER MÉLYÉN II.

TENGER VIRÁGAI

TENGERI KARNEVÁL

TENGERI ORGANIZMUS

TENGERI VEGETÁCIÓ

TENGERI VILÁG

TENGERMÉLYI CSEND

TENGERPARTI ESTE

TRÓPUSI ÁLOM

TOBZÓDÁS A VÍZBEN

VIZI FÉNYEK

TŰZ ÉS VÍZ

VÍZI ORGANIZMUS

VÍZ, FÉNY, HÍNÁR

VÍZI FORGATAG

VÍZI VIRÁGÜNNEP

VÍZI VIRÁGZÁS

SODRÁSBAN II.

A
KELETKEZÉS
TITKAI

HEGYEK ÉS BARLANGOK

BARLANG VILÁG

ERUPCIÓ I.

BARLANGI TAVASZ

FÉNYEK A BARLANGBAN II.

ESŐERDŐ

FÉNY AZ ESŐERDŐBEN

FÉNYEK A BARLANGBAN I.

FÉNYEK A BARLANGBAN III.

FÉNYEK A SZIKLÁK KÖZÖTT

TAVAS BARLANG

HAVAS KRÁTER

TŰZBARLANG

SMARAGD BARLANG I.

SMARAGD BARLANG II.

ÓSHAJNAL

ŐSERDŐ

VULKANIKUS HEGYVIDÉK

VULKÁNKITÖRÉS

KARÁCSONY A BARLANGBAN

A
KOZMOSZ
TITKAI

A FÉNY MEGSZILÁRDULÁSA

BOLYGÓ TÁJ

BOLYGÓ

BOLYGÓFELHŐBEN

BOLYGÓVIHAR I.

BOLYGÓVIHAR II.

CSILLAGKÖD I.

CSILLAGKÖD II.

CSILLAGOK KELETKEZÉSE

CSILLAGOK SZÜLETÉSE

CSILLAGÖRVÉNY

ÉGITEST

CSILLAGROBBANÁS I.

CSILLAGROBBANÁS II.

DERENGÉS

ERUPCIÓ II.

ELEMI ERŐK

ÉLTETŐ ENERGIÁK

FÉNYKÖD

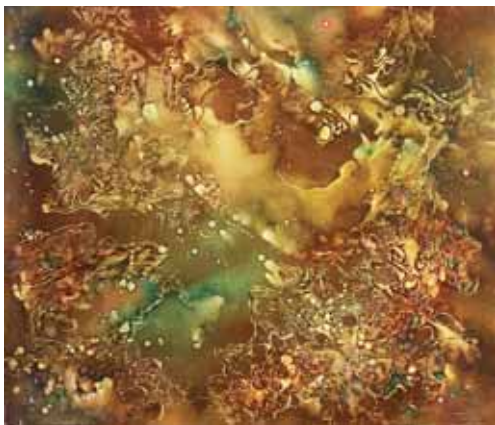
GALAXIS

FORGÁS A KOZMOSZBAN

IDEGEN BOLYGÓN

KATAKLIZMA UTÁN

KOZMIKUS TÉRBEN

KÉK BOLYGÓ

KÖDFÁTYOLOS BOLYGÓ

KOZMIKUS SPIRÁL

KOZMIKUS ÖRVÉNYLÉS

ŐSROBBANÁS

RENDSZER A KOZMOSZBAN

SPIRÁL KÖD

SZÜLETŐ CSILLAGOK

TÜZES BOLYGÓ

VÍGASZTALÓ FÉNYEK

UTÓSZÓ

A földszerű, vízszerű, tűzszerű, levegőszerű – az áramlás, örvénylés, formák kialakulása, keletkezése; a tenger, a légkör és a Kozmosz – ez az a problémakör, amelynek festői kifejezése három évtizede foglalkoztat. Végül a Fény; hogyan lesz a fényenergiából matéria, amiből a világ épül - ez sok kis- és nagyméretű rajzom és festményem tematikája. Mert minden a Fény műve, a világ a fény szenvedései, Leiden des Lichtes, ahogy Goethe mondja.

Évekig festettem tengeremélyi képeket. A tenger olyan mint a Kozmosz, parányi bolygónkon a végtelenség üzenete. Itt is – hasonlóan a nagy Kozmoszhoz – minden csupa lebegés, félig-meddig súlytalanság, a fent és lent bizonytalansága, a tér felmérhetetlen dimenziói.

A Kozmosz problematikájával való igazi találkozást számomra a Műszaki Egyetem színházának előcsarnokába készült 12 m²-es „Kozmosz gobelin” szénkartonjának megrajzolása jelentette, amelyen hét évig dolgoztam.

Úgy indult, mint minden képalkotó munka, ösztönös lendülettel, a belső látás ihletésére támaszkodva. A kozmikus téma természeténél fogva azonban a problémakör egyre nőtt s megoldásához a tudatos szerkesztés szükségessége követelően jelentkezett. A felismert szerkezet lépésről-lépésre kényszerítette rám logikáját és igényelte a további tisztázást. Megindult a csillapocsoportok rendszerbe szervezése, az egyes rendszerek összefüggésének és mind átfogóbb rendszerek korrelációjának tisztázása. Végül kialakult a teljes szerkezeti képlet: többrétegű, egymástól függő strukturák holisztikus rendszere, melyben a Rész és az Egész ugyanannak a törvénynek engedelmeskedik; Rendszer-hierarchia, melynek csúcán, pontosabban középpontjában egy, a rendszerhez nem tartozó, mert kiterjedéssel nem bíró Pont helyezkedik el, amittől minden függ, de ami nem függ semmitől. A Kozmosz gobelin kartonjának fejlődése a hosszú évek során kissé mintha követte volna a kozmogenezis folyamatát.

Minket a tudomány hosszú ideig arra tanított, hogy a mindenségnek nincs kezdete, nincs vége, s e végnélküli anyagóceánban Földünk egyszeri és elhanyagolható kivétel. Ez a vigasztalan elképzelés a Világmindenségről a tudományos gondolkodásban napjainkra végetért. Az ősrobbanás elmélete révén olyan univerzum-kép van kialakulóban, amelyben a semmiből való keletkezés, a Teremtés, korábban elképzelhetetlen és tudománytalan gondolata egyre inkább helyet kap. A geometria, mint a mindenség „szellemi tartóváza” fizikai entitássá válik s az Ember megkapja helyét az Univerzumban; a két végtelen között középen. Jean Pierre Adine csillagász jóslata kezd valóra válni: „A kozmológiában eljön a perc, amikor elmosódik a határ a tudomány és a metafizikai látomás között”.

MÁRIÁSI IVÁN

Máriási Masznyik Iván 1928-ban született Budapesten. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél és Berény Róbert voltak a mesterei. 1954 óta vesz részt kiállításokon. Egyetemi docensként a Budapesti Műszaki Egyetem Rajzi és Formaismereti Tanszékéről ment nyugdíjba, 1988-ban.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI:

- 1956 Budapest, Műszaki Egyetem
- 1966 Budapest, Kulturális Kapcsolatok Intézete
- 1973 Budapest, Műszaki Egyetem
- 1973 Zalaegerszeg, Kisfaludi Strobl-terem
- 1975 Nyiregyháza, Benczúr Gyula-terem
- 1977 Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum
- 1978 Kaposvár, Vaszary János-terem
- 1981 Budapest, Pataky István Művelődési Ház
- 1982 Budapest, Mednyánszky-terem
- 1985 Győr, Xantus János Múzeum
- 1987 Veszprém, Vegyipari Műszaki Egyetem Aula
- 1988 Budapest, Műszaki Egyetem Aula

A KOZMOSZ GOBELIN KIÁLLÍTÁSA

- 1977. Önálló kiállítás Magyar Nemzeti Galéria
- 1981. "A Gobelin" Vigadó Galéria
- 1881. "Magyar Gobelin Kiállítás" Ausztria Weigelsdorf
- 1985. "Magyar Gobelin 1945-1985." Műcsarnok
- 1988. Önálló kiállítás Budapesti Műszaki Egyetem Aula
- 1989. "Nemzetközi Szimmetria Kiállítás" Magyar Nemzeti Galéria

KÉPEK JEGYZÉKE

A MÉLYSÉG FÉNYEI

55 x 63 cm, *olaj-farost*

A FÉNY MEGSZILÁRDULÁSA

58 x 70 cm, 1991, *olaj-farost*

A TENGER ÉBREDÉSE

60 x 70 cm, *olaj-farost*

ÁLLOMVLÁG

60 x 80 cm, *olaj-farost*

ÁRAMLÁS I.

70 x 70 cm, 1993, *olaj-farost*

ÁRAMLÁS II.

68 x 85 cm, *olaj-farost*

ÁRAMLÁS III.

68 x 85 cm, *olaj-farost*

AZ ŐSZ EMLÉKE

60 x 70 cm, 1992, *olaj-farost*

BARLANG VILÁG

80 x 80 cm, *olaj-farost*

BARLANGI TÁVASZ

60 x 80 cm, 1993, *olaj-farost*

BOLYGÓ

60 x 80 cm, *olaj-farost*

BOLYGÓ TÁJ

58 x 66 cm, 1993, *olaj-farost*

BOLYGÓFELHŐBEN

67 x 56 cm, *olaj-farost*

BOLYGÓVIHAR I.

68 x 57 cm, *olaj-farost*

BOLYGÓVIHAR II.

70 x 60 cm, *olaj-farost*

CSILLAGKÖD I.

70 x 60 cm, 1994, *olaj-farost*

CSILLAGKÖD II.

80 x 65 cm, *olaj-farost*

CSILLAGOK KELETKEZÉSE

60 x 80 cm, *olaj-farost*

CSILLAGOK SZÜLETÉSE

70 x 60 cm, *olaj-farost*

CSILLAGÖRVÉNY

80 x 65 cm, *olaj-farost*

CSILLAGROBBANÁS I.

80 x 80 cm, *olaj-farost*

CSILLAGROBBANÁS II.

80 x 65 cm, 1988, *olaj-farost*

DERENGÉS

56 x 68 cm, *olaj-farost*

ELEMI ERŐK

65 x 80 cm, *olaj-farost*

ÉGITEST

56 x 68 cm, *olaj-farost*

ÉLTETŐ ENERGIÁK

60 x 80 cm, *olaj-farost*

ERUPCIÓN I.

60 x 78 cm, *olaj-farost*

ERUPCIÓN II.

80 x 80 cm, *olaj-farost*

ESŐERDŐ

58 x 68 cm, 1992, *olaj-farost*

FÉNY AZ ESŐERDŐBEN

53 x 64 cm, *olaj-farost*

FÉNYEK A BARLANGBAN I.

70 x 70 cm, 1994, *olaj-farost*

FÉNYEK A BARLANGBAN II.

70 x 70 cm, *olaj-farost*

FÉNYEK A BARLANGBAN III.

40 x 50 cm, *olaj-farost*

FÉNYEK A SZIKLÁK KÖZÖTT

70 x 60 cm, *olaj-farost*

FÉNYKÖD

80 x 65 cm, *olaj-farost*

FORGÁS A KOZMOSZBAN

56 x 90 cm, *olaj-farost*

GALAXIS
55 x 70 cm, 1992, olaj-farost

GAZDAG BURJÁNZÁS
58 x 66 cm, olaj-farost

HAJNAL
53 x 66 cm, olaj-farost

HAVAS KRÁTER
60 x 70 cm, 1992, olaj-farost

HORIZONT
60 x 80 cm, olaj-farost

IDEGEN BOLYGÓN
70 x 90 cm, olaj-farost

JÉGHORIZONT
55 x 70 cm, olaj-farost

KAGYLÓ VILÁG
58 x 66 cm, 1992, olaj-farost

KAGYLÓK ÉS VIRÁGOK
58 x 66 cm, olaj-farost

KAGYLÓK, GYÖNGYÖK, VIRÁGOK
70 x 60 cm, olaj-farost

KARÁCSONY A BARLANGBAN
80 x 80 cm, olaj-farost

KARNEVÁL
60 x 70 cm, 1991, olaj-farost

KATAKLIZMA UTÁN
60 x 70 cm, olaj-farost

KÉK BOLYGÓ
58 x 66 cm, 1993, olaj-farost

KELETKEZÉS I.
60 x 80 cm, 1993, olaj-farost

KELETKEZÉS II.
65 x 80 cm, olaj-farost

KELETKEZÉS III.
60 x 75 cm, olaj-farost

KOZMIKUS ÖRVÉNYLÉS
55 x 69 cm, olaj-farost

KOZMIKUS SPIRÁL
60 x 80 cm, olaj-farost

KOZMIKUS TÉRBEN
70 x 70 cm, olaj-farost

KÖDFÁTYOLOK BOLYGÓ
60 x 70 cm, olaj-farost

ORGANIZMUS III.
65 x 80 cm, olaj-farost

ÖRVÉNYLÉS VÍZ FELETT
60 x 70 cm, olaj-farost

ÖRÖMÜNNEP
64 x 56 cm, olaj-farost

ŐSERDŐ
60 x 70 cm, olaj-farost

ŐSHAJNAL
60 x 80 cm, olaj-farost

ŐSROBBANÁS
58 x 69 cm, olaj-farost

REJTELMES TENGHERFENÉK
60 x 68 cm, olaj-farost

RENDSZER A KOZMOSZBAN
65 x 75 cm, olaj-farost

SMARAGD BARLANG I.
60 x 80 cm, 1993, olaj-farost

SMARAGD BARLANG II.
60 x 80 cm, 1993, olaj-farost

SODRÁSBAN I.
68 x 56 cm, 1991, olaj-farost

SODRÁSBAN II.
60 x 70 cm, 1991, olaj-farost

SPIRÁL KÖD
80 x 65 cm, olaj-farost

SZÜLETŐ CSILLAGOK
60 x 60 cm, 1992, olaj-farost

SZÜLETŐ TERMÉSZET
60 x 70 cm, olaj-farost

TÁMADÓ TERMÉSZET

68 x 90 cm, olaj-farost

TAVAS BARLANG

60 x 80 cm, olaj-farost

TAVASZI ÉBREDÉS

54 x 76 cm, olaj-farost

TAVASZI TÁNC

60 x 69 cm, olaj-farost

TAVASZEJLÉS

65 x 80 cm, olaj-farost

TAVI SZÖRNYETEG

66 x 58 cm, 1993, olaj-farost

TENGER MÉLYÉN I.

70 x 60 cm, olaj-farost

TENGER MÉLYÉN II.

60 x 60 cm, olaj-farost

TENGER VIRÁGAI

60 x 70 cm, 1993, olaj-farost

TENGERI KARNEVÁL

56 x 68 cm, 1992, olaj-farost

TENGERI ORGANIZMUS

60 x 70 cm, olaj-farost

TENGERI VEGETÁCIÓ

65 x 80 cm, olaj-farost

TENGERI VILÁG

56 x 68 cm, olaj-farost

TENGERMÉLYI CSEND

60 x 70 cm, 1993, olaj-farost

TENGERPARTI ESTE

42 x 65 cm, olaj-farost

TENGERRENGÉS

70 x 100 cm, olaj-farost

TOBZÓDÁS A VÍZBEN

60 x 80 cm, olaj-farost

TRÓPUSI ÁLOM

60 x 80 cm, olaj-farost

TŰZ ÉS VÍZ

70 x 90 cm, olaj-farost

TŰZBARLANG

70 x 70 cm, 1994, olaj-farost

TŰZES BOLYGÓ

60 x 70 cm, olaj-farost

VÍGASZTALÓ FÉNYEK

80 x 80 cm, olaj-farost

VÍZ, FÉNY, HÍNÁR

50 x 70 cm, olaj-farost

VÍZI FÉNYEK

60 x 80 cm, 1994, olaj-farost

VÍZI FORGATAG

55 x 88 cm, 1995, olaj-farost

VÍZI ORGANIZMUS

60 x 70 cm, 1994, olaj-farost

VÍZI VIRÁGÜNNEP

60 x 70 cm, 1993, olaj-farost

VÍZI VIRÁGZÁS

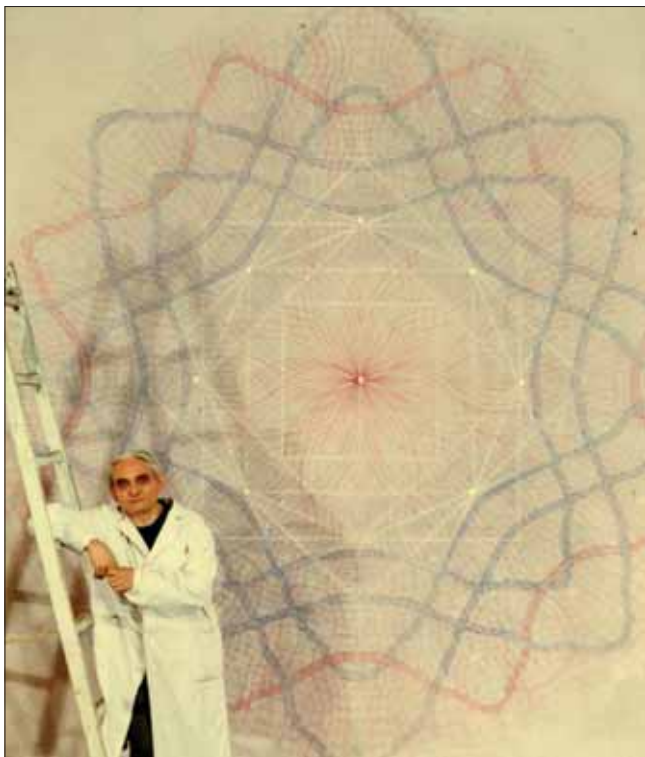
58 x 66 cm, 1993, olaj-farost

VULKANIKUS HEGYVIDÉK

55 x 90 cm, olaj-farost

VULKÁNKITÖRÉS

60 x 70 cm, 1992, olaj-farost

A művész a „**Kozmosz gobelin**” kartonja előtt műtermében

Készült 25 db számozott
példányban.

Ez a könyv a

..... példány

Dûne *virtuális galéria*

www.dunegaleria.hu ■ www.gruppo.hu
Mobil: 06-20-9349-713 ■ E-mail: szekacs.andras@vipmail.hu